

Handläggare

Datum

2011-12-14

Diarienummer

KSN-2011-0214

Kommunfullmäktige

Nr 10. Motion av Marlene Burwick (S), Erik Pelling (S), Maria Gardfjell (MP) och Ilona Szatmari Waldau (V) om hållbar upphandling i Uppsala kommun**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Johan Lundqvist, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V) reserverar sig till förmån för bifall till motionen.

Uppsala den 14 december 2011
På kommunstyrelsens vägnar

Gunnar Hedberg

Per Davidsson

I avgörandet deltagande: Gunnar Hedberg, Cecilia Forss, Liv Hahne, Magnus Åkerman (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Johan Lundqvist, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).Dessutom närvarande: Mats Gyllander, Christopher Lagerqvist (båda M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Bengt Westman, Irene Zetterberg (båda S) och Emma Wallrup (V)**Ärendet**Marlene Burwick och Erik Pelling (båda S), Maria Gardfjell (MP) och Ilona Szatmari Waldau (V) har i motion, väckt vid sammanträdet den 28 mars 2011, föreslagit att kommunstyrelsen får i uppdrag att återkomma med förslag till ny upphandlingspolicy för Uppsala kommun som garanterar att miljökrav samt etiska och sociala krav och villkor ställs vid samtliga upphandlingar av varor, tjänster och entreprenörer där så är möjligt och relevant. **Bilaga.**

Föredragning

Den nu gällande upphandlingspolicyn fastställdes av kommunfullmäktige den 25 augusti 2008. Till policyn har fogats riktlinjer fastställda av kommunstyrelsen. Policy och riktlinjer utarbetades i ett sammanhållet ärende.

Den nu gällande policyn har ett specifikt ställningstagande om miljö- och klimatmässig påverkan där det sägs att upphandlingar ska ske så att negativ påverkan undviks. Därutöver görs i policyn en koppling till övriga relevanta styrdokument där policyn anger att de ska beaktas vid varje upphandling. Ett sådant styrdokument är policy för hållbar utveckling i Uppsala kommun som fastställdes av kommunfullmäktige den 25 augusti 2008. I hållbarhetspolicyn lyfts fram tre perspektiv på hållbarhet, mänskliga rättigheter (socialt perspektiv), ansvarsfullt resursutnyttjande (ekologiskt perspektiv) samt tillväxt (ekonomiskt perspektiv). I policyn ingår ett antal övergripande inriktningsmål som ska styra nämnderna i deras arbete med att verka i den anda som ”portalperspektiven” anger.

Motionärerna pekar på upphandling som ett verktyg inte bara för att säkerställa leverans av varor och tjänster som utifrån affärsmässiga aspekter tillgodoser organisationens behov utan att även vara en drivkraft för:

- Bra arbetsvillkor, energieffektiva lösningar och ny teknik
- Innovationer och ekonomisk utveckling.

De lyfter vidare fram de stödfunktioner som finns för att få en upphandling som stödjer en utveckling mot ett samhälle som går mot att ha en långsiktigt hållbar konsumtion. Miljöstyrningsrådets riktlinjer och rådgivning, Kommentus (ett företag inom Sveriges kommuner och landsting som lämnar stöd i inköp och upphandling) arbete med att skapa ett revisionssystem där leverantörer kan kontrollera avseende etiska och sociala krav samt certifieringar såsom Fairtrade och Krav är exempel på sådana stödfunktioner som motionärerna pekar på.

För att få en styrning i den riktning som motionärerna anger föreslår de att den nuvarande upphandlingspolicyn med riktlinjer ska uppdateras med inriktningen att samtliga upphandlingar ska innehålla miljökrav samt etiska och sociala krav och villkor, där så är möjligt och relevant.

När det gäller frågan om att ställa krav på under vilka villkor en vara produceras finns det exempel på upphandlingar som prövats i skilda förvaltningsrätter där utslagen inte ger en entydig bild av vilka krav som kan ställas på hur en vara har producerats. Utslagen som sådana visar på att det inte ännu finns en utvecklad praxis på vilka krav som kan ställas och hur kraven ska formuleras. Detta får dock inte tas som intäkt för att undvika att pröva denna typ av krav. I den översyn som sker av Uppsala kommuns upphandlingspolicy är denna frågeställning en av flera aspekter som övervägs.

Enligt de beslut som finns i Uppsala kommun ska alla policyer ses över under varje mandatperiod och vid översynen även beakta beslutet på enhetlig nomenklatur för styrande dokument. Detta beslut anger för policyer att de ska innehålla de grundläggande värderingar som ska styra verksamheten och därmed ligga till grund för det förhållningssätt som ska gälla i organisationen. Policyer fastställs alltid av kommunfullmäktige. Till en policy kan fogas

riktlinjer som ska vara en nedbrytning av policyn dock utan att hamna på åtgärdsnivå. Riktlinjer fastställs av kommunstyrelsen.

En översyn av nu gällande upphandlingspolicy med tillhörande riktlinjer har inletts. I det arbetet ingår att utifrån de erfarenheter som finns om hur väl policyn styr upphandlingar, förändringar inom upphandlingsområdet, eventuellt ändrad ambition avseende hållbarhetsfrågan pröva och föreslå en ny eller snarare uppdaterad upphandlingspolicy. De synpunkter och förslag som framförs i motionen kan vara ett inspel i översynen av upphandlingspolicyn. Genom att det redan initierats ett arbete inom kommunledningskontoret och att det arbetet har utgångspunkten att policyn ska prövas utifrån bl.a. ett hållbarhetsperspektiv föreslås motionen vara besvarad.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i detta ärende.

Bilaga

Dags för hållbar upphandling i Uppsala!

Uppsala kommun är en stor upphandlare av varor, tjänster och entreprenader. Cirka 30 procent av kommunens årliga budget avser externa köp.

Genom sin storlek kan kommunen pressa priser och ställa krav på kvalitet och utförande. Men med stor konsumentmakt följer också ett ansvar för arbetsvillkor och miljökonsekvenser i produktionsledet. Uppsala kommun saknar idag effektiva verktyg för att ta det ansvaret. Den nuvarande upphandlingspolicyn från 2008 kan vässas betydligt när det gäller miljöhänsyn och saknar helt sociala och etiska krav.

Att som offentlig konsument ställa sociala, etiska och miljömässiga krav på producenterna handlar inte bara om att undvika eller begränsa negativa konsekvenser som undermåliga arbetsvillkor eller miljöförstöring. Lika viktigt är att använda upphandlingen som en hävstång för allmännyttiga mål som bra arbetsvillkor, energieffektiva lösningar och ny teknik.

Rätt använd är kommunens upphandling ett kraftfullt verktyg för en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling såväl i Sverige som utomlands. Kloka kommunala inköp kan dessutom bli en viktig drivkraft för innovationer och ekonomiskt utveckling.

Det är idag både praktiskt och juridiskt möjligt att använda den offentliga upphandlingen på det här sättet. Miljöstyrningsrådet tillhandahåller handfasta riktlinjer och rådgivning för de kommuner som vill använda sin upphandling i arbetet med att styra samhället mot en långsiktigt hållbar konsumtion och därmed produktion. Via det av SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) ägda SKL Kommentus Inköpscentral pågår dessutom ett arbete med att skapa ett gemensamt revisionsystem för att på ett rationellt sett kunna kontrollera att leverantörerna följer de etiska och sociala krav som ställs. Även oberoende certifieringar som Fairtrade och Krav kan användas som garant för att det kommunen köper in verkligen lever upp till de krav man ställt.

En förutsättning för att lyckas som medveten konsument är att kommunen utifrån en ambitiös och utvecklingsinriktad upphandlingspolicy agerar som en och samma organisation. De förutsättningarna saknas idag. Uppsala kommuns nuvarande upphandlingspolicy med tillhörande riktlinjer behöver därför uppdateras samt kompletteras med en uppförandekod utifrån moderna krav för en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling.

Med anledning av ovanstående föreslår vi kommunfullmäktige besluta:

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att återkomma med ett förslag till ny upphandlingspolicy för Uppsala kommun som garanterar att miljökrav samt etiska och sociala krav och villkor ställs vid samtliga upphandlingar av varor, tjänster och entreprenader där så är möjligt och relevant.